μπὸ βγῆκε ἔξω καὶ τράβηξε πρὸς τὸ παληό του σπίτι, στὸ σπίτι ὅπου καθόταν ὅταν εἶχε κάνει τὸ ἔγκλημά του. Ἴσως νἄμενε ἀκόμα ἐκεῖ ἡ γυναῖκα του. Ἂν δὲν τὴν ἔβρισκε, τότε θὰ σκεφτόταν τί ἔπρεπε νὰ κάνη.

Τὸ σπίτι βρισκόταν κοντὰ στὴν ἀγορά. Ὁ Ταλμπὸ πέρασε ἀποφασιστικὰ καὶ ἀτάραχα μέσ' ἀπ' τὸν κόσμο καὶ μπῆκε σ' ἕνα μικρὸ δρόμο. Τράβηξε δεξιὰ καὶ ὕστερα ὁλόϊσα. Ξάφνου στὸ βάθος τοῦ δρόμου ἀντίκρυσε ἕνα παληὸ πέτρινο σπίτι. Ἡ καρδιὰ τοῦ Ταλμπὸ χτύπησε δυνατά. Ἦταν τὸ σπίτι του, τὸ ἀγαπημένο του σπιτάκι, ὅπου εἶχε γνωρίσει τόσες χαρές, τόσες εὐτυχίες. Τὰ μάτια του δάκρυσαν. Ἴσως νὰ κατοικοῦσε ἀκόμα ἐκεῖ μέσα ἡ γυναῖκα του, ἴσως, ποιὸς ξέρει, νὰ τὴν ἔβλεπε σὲ λίγο νὰ φανερώνεται μπροστά του...

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ἕνας μεσόκοπος κύριος βγῆκε μέσ' ἀπ' τὸ σπίτι. Ὁ Ταλμπὸ τὸν πλησίασε καὶ μὲ τόνο ψυχραιμο, τοῦ εἶπε:

— Παντόν, κύριε. Εἶμαι ἐξάδελφος τῆς κυρίας Ταλμπό. Μήπως ξέρετε ποῦ κατοικεῖ;

Ὁ μεσόκοπος κύριος, χωρὶς νὰ τὸν κυττάξη, βιαστικά, ἀνόρεχτα, μουρμούρισε:

— Δὲν κάθεται πειὰ ἐδῶ... Μένει τώρα στὴν ὁδὸν Κορνηλίου, δίπλα στὸ Γυμνάσιο. Τὸ σημερινό της ὄνομα εἶνε κυρία Ἀντριέν. Ὁ Ταλμπὸ εἶνε χρόνια ποὺ πέθανε.

Ὁ Ταλμπό, ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια αὐτά, μόλις κατάφερε νὰ ψιθυρίση ἕνα «εὐχαριστῶ». Ἔτρεμε σύγκορμος καὶ μιὰ θολούρα σκοτείνιασε τὰ μάτια του. Θὰ ἤθελε νὰ βρίσκεται κάπου πολὺ μακρυὰ ὁλομόναχος, γιὰ νὰ μπορέση νὰ κλάψη. Θὰ ἤθελε νὰ εἶνε νεκρός...

Ἔτσι λοιπόν, σὲ μιὰ στιγμὴ ὅλα χανόντουσαν, ὅλη ἡ ζωή του γινόταν σκοτάδι καὶ στάχτη; Τί θὰ τοὔδινε τώρα κουράγιο γιὰ νὰ ζήση; Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο θὰ ζοῦσε; Καλύτερα νἄμενε στὸ ἐρημόνησό του, μὲ τοὺς ἄλλους δυστυχισμένους καταδίκους... Στὸν κόσμο δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ ὑπάρξη εὐτυχία γι' αὐτόν!

Μὰ ὄχι, ὄχι, δὲν ἦταν δυνατόν, ἡ γυναῖκα του τὸν ἀγαποῦσε, τὸν λάτρευε... Ἔπρεπε νὰ τὴν ἔβλεπε, νὰ τῆς μιλοῦσε. Μπορεῖ νὰ ἦταν πολὺ φτωχή, δυστυχισμένη, μπορεῖ νὰ ὑπόφερε... Ἦταν νέα γυναῖκα ἀκόμα, μόλις σαράντα χρόνων... Εἶχε μπροστά της χρόνια νὰ ζήση. Ἴσως τὴν ἔπειθε... Ἴσως τὴν κατάφερνε νὰ τὸν ἀκολουθήση στὴν Αὐστραλία.

Μὲ τὶς σκέψεις αὐτὲς διευθύνθηκε πρὸς τὴν ὁδὸν Κορνηλίου. Περπατοῦσε μηχανικά, ἀφηρημένα, περπατοῦσε ὅπως οἱ κατάδικοι, ὅταν τοὺς σέρνουν στὴ λαιμητόμο. Κάτι τοὔλεγε μέσα του ὅτι ὅλα ἦσαν χαμένα. Ὅταν ἔφτασε, τέλος, στὴν ὁδὸν Κορνηλίου, δὲν τὸ κατάλαβε. Πῶς εἶχε ἀλλάξει ὁ δρόμος! Τώρα ἦταν γεμᾶτος ἀπὸ ὤμορφα σπίτια. Μόνο τὸ Γυμνάσιο ἦταν τὸ ἴδιο, τὸ παληό. Ὁ Ταλμπὸ τὸ ἀναγνώρισε. Πλάϊ ὑπῆρχε ἕνα σπίτι, κατόπιν μεσολαβοῦσε ἕνα οἰκόπεδο καὶ ὕστερα ἐρχόταν ἡ σειρὰ ὅλων τῶν ἄλλων σπιτιῶν. Στὸ σπίτι αὐτὸ θὰ κατοικοῦσε σίγουρα ἡ Λουΐζα.

Ὁ Ταλμπὸ σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ τὸ κύτταξε. Ἦταν ἕνα ὤμορφο, εὐρύχωρο σπίτι. Στὴν πόρτα, πάνω σὲ μιὰ μετάλλινη πλάκα, ὑπῆρχε ἡ ἐπιγραφή: «*Ἰατρὸς Ζὼρζ Ἀντριέν, νοσήματα τοῦ στομάχου*».

Ἦταν λοιπὸν τὸ σπίτι της. Ὁ μικρὸς κῆπος, ἡ αὐλή, ἡ πρόσοψις τοῦ σπιτιοῦ, ὅλα ἀπέπνεαν ἄνεσι κι' εὐμάρεια. Ὁ Ταλμπὸ ἐχτύπησε τὸ κουδοῦνι. Ἕνας ὑπηρέτης κατέβηκε σὲ λίγο καὶ τοῦ ἄνοιξε. Ὁ Ταλμπό, μὴ ξέροντας τί νὰ πῆ, ζήτησε τὸν γιατρό. Τοῦ εἶπαν ὅτι θὰ γύριζε σὲ λίγη ὥρα καὶ ὅτι μποροῦσε νὰ περιμένη.

Ἕνας ὑπηρέτης κατέβηκε καὶ τοῦ ἄνοιξε...

Τὸν ἔμπασαν σ' ἕνα μικρὸ σαλονάκι, ὅπου περίμενε καὶ κάποιος ἄλλος. Τὰ ἔπιπλα, τὰ κάδρα, τὰ μικρὰ κομψοτεχνήματα, ὅλα ἦσαν βαλμένα μὲ γοῦστο, μὲ χάρι. Σίγουρα τὰ εἶχε συγυρίσει ἡ Λουΐζα, ἡ Λουΐζα του... Κύτταξε μὲ συγκίνησι ἕνα κέντημα, δυὸ μαξιλάρια ποὺ θὰ τὰ εἶχε κεντήσει μὲ τὰ χέρια της ἐκείνη...

Ἔξαφνα, χαρούμενες παιδικὲς φωνὲς ἀκούστηκαν στὴν αὐλή. Ὁ Ταλμπὸ πλησίασε στὸ παράθυρο καὶ εἶδε μιὰ συντροφιὰ μικρῶν κοριτσιῶν καὶ ἀγοριῶν, 12 ὡς 14 χρόνων, ποὺ ἔμπαιναν στὸ σπίτι.

— Ἡ μαμά μας ἑτοίμασε ἕνα θαυμάσιο γλυκό, εἶπε ἕνα ξανθὸ ἀγοράκι, μὲ μεγάλα γαλανὰ μάτια.

— Ναί, ναί, τὴ βοήθησα κι' ἐγώ, συμπλήρωσε ἕνα κοριτσάκι ψηλό, μὲ γελαστό, πονηρὸ μουτράκι.

Τὰ παιδάκια πέρασαν ἀπὸ τὸν διάδρομο καὶ ὕστερα χάθηκαν στὸ βάθος τοῦ σπιτιοῦ.

Ἦσαν λοιπὸν τὰ παιδιά του; Μὰ ὄχι, αὐτὸς εἶχε μόνο δυὸ παιδιά. Ὥστε τ' ἄλλα θὰ τὰ εἶχε ἀποχτήσει ἡ Λουΐζα μὲ τὸν γιατρό, τὸν καινούργιο της σύζυγο; Καὶ ὁ σύζυγός της θὰ ἦταν ἀσφαλῶς ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους γιατροὺς τῆς πόλεως, ἀφοῦ τὸ σπίτι του φανέρωνε τὸν πλοῦτο καὶ τὴν ἄνεσι.

Ὁ Ταλμπὸ φανταζόταν τώρα τὴν εὐτυχία τῶν δύο συζύγων... Μιὰ εὐτυχία ἥσυχη, ἁπλῆ κι' εἰρηνική, ἀφιερωμένη στὸ μεγάλωμα τῶν παιδιῶν του... Τί ζητοῦσε αὐτὸς ἐκεῖ μέσα; Πῶς θὰ τολμοῦσε νὰ ταράξη μιὰ τέτοια εὐτυχία; Καὶ τί θὰ κατώρθωνε;

Σὲ λίγο μπῆκε στὸ σαλόνι ἡ ὑπηρέτρια καὶ ὁ Ταλμπὸ τῆς εἶπε ὅτι ἦταν βιαστικὸς καὶ ὅτι θὰ ξαναπήγαινε τὸ ἀπόγευμα.

Μὲ τὸ κεφάλι κατεβασμένο, συντριμμένος, νεκρός, ὁ ὁποῖος ζοῦσε ἀκόμα, τράβηξε κατὰ τὴν ἔξοδο. Μιὰ κυρία κι' ἕνας κύριος μὲ αὐστηρὴ φυσιογνωμία καὶ ἄμεμπτο ἐξωτερικό, ἔμπαιναν τὴ στιγμὴ ἐκείνη στὸ σπίτι. Ὁ Ταλμπὸ ἀνεγνώρισε ἀμέσως τὴ Λουΐζα. Μιὰ φωνὴ πῆγε νὰ βγῆ ἀπὸ τὰ χείλη του, διέγραψε μὲ τὸ χέρι του κάποια ἀόριστη κίνησι στὸ κενό, μὰ ὕστερα, νοιώθοντας ὅτι ὅλα ἦσαν μάταια, ὅτι τώρα πειὰ τίποτα δὲν μποροῦσε ν' ἀλλάξη ἐκεῖνο ποὺ εἶχε συντελεσθεῖ, κατήθηκε, ἔβγαλε τὸ καπέλλο του καὶ ταπεινὸς σὰν ζητιάνος, μὴ τολμῶντας νὰ κυττάξη τὸν κύριο καὶ τὴν κυρία, στάθηκε ἀκίνητος, σὰν ἀποσβολωμένος, ὡσότου ἐπέρασαν. Ὕστερα, σέροντας ἀργὰ τὰ βήματά του, χάθηκε μέσ' στοὺς δρόμους τῆς μικρῆς πολιτείας...

Η ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΜΑΝΙΑΤΙΚΑ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ

Ἕνας ἀητὸς καθότανε στ' Ἅδη τὸ περιβόλι
καὶ πουπουλομαδιότανε καὶ ρεῦαν τὰ φτερά του.
Τ' ἄλλα πουλιὰ τοῦ λέγανε καὶ τ' ἄλλα τὸν ρωτοῦσαν:
—Τ' ἔχεις, ἀητέ, ποὺ θλίβεσαι καὶ πουπουλομαδιέσαι;
—Τὸ σπίτι μου ἀποζήτησα καὶ δὲν μπορῶ νὰ στέκω.
Πάψε, ἄνεμε, πάψε, καιρέ, καὶ πάψε τραμουντάνα,
νὰ πάω νὰ ἰδῶ τὰ σπίτια μου, νὰ ἰδῶ τὸ ποιὸς μὲ κλαίει,
νὰ ἰδῶ ἂν μὲ κλαῖν οἱ φίλοι μου, μὲ κλαῖνε κι' οἱ δικοί μου.
Ὅπως μὲ κλαίει ἡ μάνα μου, κανένας δὲν μὲ κλαίει.

* * *

Ἀντίκρυ ἀπ' τὸ Βενέτικο ἔρχονται τρία καράβια,
τῶνα 'χει μέσα γέροντες, τ' ἄλλο 'χει παλληκάρια,
τὸ τρίτο τὸ καλύτερο ἔχει τὶς κορασίδες.
Θέ μου, νὰρθοῦν ν' ἀράξουνε στῆς Τίκλας τὸ μπογάζι,
ποῦν' ὁ λιμιῶνας ἀγαθὸς κι' ἀράζουν τὰ καράβια,
νὰ τρέξουν μάνες μὲ φλουριὰ κι' ἡ ἀδερφὲς μὲ γρόσια,
νὰ τρέξουν κι' ἡ μαυρόχηρες μὲ τὰ κλειδιὰ στὰ χέρια.

* * *

Ἤθελα νὰ γινότανε στὸν Ἅδη πανηγύρι,
νἄμουν κι' ἐγὼ πραμματευτὴς σ' αὐτὸ τὸ πανηγύρι,
νὰ βάσταγα στὸν ὦμο μου παλληκαριοῦ ντουφέκι,
νὰ βάσταγα στὰ χέρια μου τῶν γυναικῶν στολίδια,
νἄχω καὶ μέσ' στὴν τσέπη μου ἀσκάκια καὶ καρύδια,
νἄχω σ' ἕνα χρυσὸ μποξᾶ παπάδων πετραχήλια,
νἀρθοῦν οἱ νειοὶ γιὰ τ' ἄρματα κι' ἡ νειὲς γιὰ (τὰ στολίδια,
νἀρθοῦν καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ γι' ἀσκάκια καὶ (καρύδια,
νἀρθοῦν καὶ τὸ παπαδικὸ νὰ πάρουν πετραχήλια.

* * *

Πλάκα χρυσῆ, πλάκα ἀργυρῆ, πλάκα μαλαμα- (τένια,
αὐτὴ τὴ νειὰ ποὺ στέλνουμε πολλὰ 'ναι καϊ- (δεμένη.
Θέλει καφὲ τὴν κονταυγή, κρασὶ τὸ μεσημέρι
καὶ μὲ τὰ λιοκαΐσματα νὰ ψηνομαγειρεύη,
θέλει καινούργιο πάπλωμα, θέλει πολὺ κρεββάτι,
θέλει τὸ μαξιλάρι της μὲ πούπουλα γεμᾶτο.

* * *

Κομπώθηκες, γελάστηκες καὶ πᾶς στὸν Κάτω (Κόσμο.
Ἐκεῖ δὲν εἶνε μαγαζιά, δὲν εἶνε καφενέδες,
μόν' οἱ ἄσπροι μαῦροι γίνονται κι' οἱ ρόδινοι (φλωμᾶτοι
κι' οἱ τριανταφυλλοπρόσωποι μαυρίζουν κι' ἀ- (ραχνιάζουν.

* * *

Μιὰ λυγερὴ μασούριζε μετάξι καὶ χρυσάφι,
στ' ἄγρια βουνὰ μασούριζε, στοὺς κάμπους τὸ (τυλίγει
καὶ μὲ τὴν Παναγιὰ μπροστὰ σταίνει τὸν ἀρ- (γαλειό της.
Παίρνει βορηᾶς τὸν ἀργαλειὸ κι' ἀγέρας τὸ με- (τάξι.
Σεμιγδαλένιο μου ψωμὶ κι' ἀφρᾶτο παξιμάδι,
ἄδικο, κρῖμα καὶ πολὺ νὰ κατεβῆς στὸν Ἅδη.

* * *

Παγῶνι μὲ χρυσᾶ φτερὰ καὶ μ' ἀσημένια πόδια
πῶχεις στὰ νύχια μάλαμα καὶ στὴν κορφὴ λογάρι
κι' ἔχεις καὶ μέσα στὴν καρδιὰ κοῦπα μαργαριτάρι.